

Zápis ze semináře:

Výměna zkušeností s realizací projektů OP VK

Téma: Multikulturní výchova, prevence rasismu a xenofobie II

29. března 2012, MŠMT, Corso IIa, Křižíkova 34/148, Praha 8

V úvodu semináře přivítal všechny účastníky moderátor celého setkání Mgr. Petr Nečina - gestor pro OP 1.2. Účastníci byli informováni, že se jedná již o 5. seminář z cyklu seminářů „Výměna zkušeností s realizací projektů OP VK“. Hlavním cílem seminářů, je poskytnutí prostoru realizátorům projektů pro představení a vzájemné sdílení zkušeností, které získali při realizaci svých projektů.

Účastníkům byly představeny webové stránky MŠMT, na kterých jsou prezentovány výstupy ze seminářů: <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/vase-projekty-priklady-dobre-praxe>.

Stejně tak jako v únoru, byl seminář zaměřen na téma multikulturní výchova, prevence rasismu a xenofobie v projektech OP VK. V první části semináře byly představeny projekty, které se zabývají tématem multikulturní výchovy, prevencí rasismu a xenofobie. Druhá část semináře byla věnována diskusi. Představené projekty byly předloženy v rámci výzvy č. 8 a č. 14 OP 1.2.

❖ PŘEDSTAVENÍ REALIZOVANÝCH PROJEKTŮ¹

Rekval, s.r.o.: Mobilní škola interkulturního učení – nástroj pedagogů pro zvládnání multikulturních bariér, MgA Petr Kantor

Projekt byl zahájen 1. 7. 2009 a bude ukončen 31. 12. 2011. Napříč 3 kraji bylo zapojeno 18 škol a organizací pracujících s dětmi a mládeží ve volném čase.

Při tvorbě projektu jsme se inspirovali webem hedvabnastezka.cz. Cílem projektu je prevence xenofobie a rasismu formou zapojení cílových skupin do realizace multikulturních výukových programů, dále tvorba inovativních programů využívajících metody prožitkové pedagogiky určené pro učitele a zlepšení schopností pedagogických pracovníků a pracovníků s mládeží. Pro pedagogy jsme připravili materiály ve formě powerpointových prezentací, se kterými mohli přímo pracovat a nemuseli tak zpracovávat nic navíc, což se setkalo s pozitivní odezvou. Dále jsme připravili herní simulace, včetně metodiky. Důraz jsme kladli na kvalitní zpětnou vazbu, kterou přispěje ke změně vnímání multikulturních bariér. Práci zakládáme na vzájemné spolupráci mezi pedagogy a žáky jako rovnocennými partnery, nechtěli jsme

¹ Více informací viz prezentace jednotlivých projektů

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

pracovat na principu pedagog = nadřízený a žák = podřízený, ale důraz klademe na vzájemnou debatu.

Do projektu jsme chtěli zapojit především mladé lidi, naši primární cílovou skupinou jsou žáci SŠ, sekundární CS jsou učitelé těchto žáků.

Výstupy projektu:

Tvorba **mobilní interkulturní učebny** - ve spolupráci s odbornými lektory a akademickými pracovníky byla vytvořena mobilní interkulturní učebna (učebna, která bude putovat z jedné školy do druhé). Jedná se o set pomůcek pro multikulturní výchovu. Zvolený koncept výstavy, která je stěhována, se ukázal velmi náročný. Rozhodli jsme se vytvořit fotografie ve formátu A5 – učitelé a žáci s nimi mohou jednodušeji pracovat. Plus nákup odborných knih (naším přidruženým partnerem byla knihovna).

Zrealizováno bylo 61 prožitkových multikulturních programů za účelem konkrétního představení metod. Cíleně jsme volili školy, s jejichž žáky se očekává trochu „složitější“ spolupráce – např. učiliště, podpořeno bylo celkem 1 967 dětí/žáků. Celkem proběhlo 20 setkání pedagogů a pedagogických pracovníků. S pedagogy jsme dále v kontaktu, dále s námi spolupracují. Cílem setkání byla spolupráce pedagogických pracovníků při vývoji metod, rekvizit a herních simulací a rozbor jejich efektivity pro cílovou skupinu dětí a žáků.

V rámci aktivit projektu byla rovněž vytvořena on - line databáze lektorů a programů, více viz: www.interkultura.cz. V této platformě je možné dohledávat a přímo kontaktovat lektory. Lektori působí v několika oblastech, jsou z různého prostředí, často i jiné národnosti. Dostupná je i cena, za kterou lektorují. Někteří lektori nabízejí své služby i zadarmo.

Otázky k projektu:

CVIV: V rámci výstupu mobilní interkulturní učebny jste zmínil také vytvořená CD na multikulturní výchovu. Je součástí těchto CD také audiovizuální sekvence přímo o menšinách v ČR?

Rekval: Vytvořená CD obsahují krátké segmenty z různých zemí např. z Maroka, Číny atd. Přímě menšinám v ČR se ale nevěnují.

OPU: Kde můžeme najít vytvořené materiály?

Rekval: Materiály jsou dostupné na našich webových stránkách <http://www.interkultura.cz/>.

UPOL: Jak se Vám pracovalo s pedagogy? Z našeho projektu zkušenosti s tím, že učitelé nechtějí zapojovat do dalších aktivit.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Rekval: Na začátku jsme předpokládali daleko větší zájem a aktivitu pedagogů. Nakonec jsme museli naše plány přizpůsobit. S každým ředitelem jsme měli dopředu dohodu, že bude pedagogy uvolňovat z výuky. Ale finančně motivování nebyli, hrazeno bylo pouze občerstvení a doprava.

CVIV: Naše zkušenosti jsou obdobné, školy jsou v dnešní době přeprojektovány. Důležité je, aby produkt děti oslovil, přitom však záleží ve velké míře na pedagogovi.

Proč jste vybrali právě Moravskoslezský, Jihomoravský a Olomoucký kraj?

S těmito kraji spolupracujeme již delší dobu a máme s nimi dobrou zkušenost, zároveň jsou nám i geograficky blízko.

Zlínský kraj: Multikulturní škola - Mgr. Pavlína Nováková, Ing. Miluše Poláková, Ph.D.

Žadatelem je Zlínský kraj, partnerem projektu Liga lidský práv Brno. Projekt trval 2,5 roku a pozítří končí. Celkem bylo do projektu zapojeno 11 škol (9 ZŠ + 2 SŠ). Cílovou skupinou projektu byli žáci, pedagogové, pracovníci NNO, vedoucí pracovníci škol a NNO. Z počátku jsme se zaměřili především na okres Vsetín, poté jsme pokračovali i v dalších okresech Zlínského kraje. Deset škol získalo na závěr certifikát multikulturní škola, jedné škole jsme se rozhodli certifikát neudělit. Nejúspěšnějším školám byla zároveň nabídnuta další spolupráce.

Aktivity a průběh projektu:

Vytvoření osvětově vzdělávacího programu Multikulturní škola - vytvoření modulů /bloků určených konkrétním cílovým skupinám vč. popisu pomůcek, metod, výstupů a výsledků. Vzdělávací program byl ověřován přímo na školách. Během realizace jsme oslovili několik škol, setkali jsme se zájmem i nezájmem. Školy uvítaly, že nemusejí dělat nic navíc, ale že jsou pouze příjemci už vytvořených produktů.

Program byl rozdělen do několika bloků, které se lišily svým zaměřením a byly pro 1. i 2. stupeň ZŠ. Konkrétní programy byly vytvořené přímo školským odborem kraje. Program byl zaměřen především na Romy. Připraveny byly přednášky pro 1., 2. stupeň ZŠ a pro SŠ. Přednášky mohou využívat učitelé přímo ve výuce. S dětmi vedl lektor 2 hodinou výuku. Děti se baví o světě a různých kulturách. Třídy nejprve v celku, následně rozděleny do skupinek, hra různých her, na konci hodiny zase třída pohromadě – představují se a hodnotí.

Další moduly určené dospělým – pro učitele a vedoucí pracovníky - 3 základní moduly. Modul obvykle plánován na celý den, realizován byl např. v rámci ředitelského volna.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Publikační činnost: vytvořena metodika multikulturní výchovy, která je dostupná jak v písemné, tak elektronické podobě. Do obsahu metodiky se promítl náš program. Metodika obsahuje jak nově vytvořené aktivity, tak i aktivity známé, které jsme na školách ověřili.

Dále v plánu vytvořit v rámci osvěty nástěnky, na které si školy budou zveřejňovat materiály. Od tohoto záměru jsme ale na základě podmínek OP VK ustoupili a nástěnky nahradili plakáty. S plakáty dále školy pracovaly a přidávaly si sami další aktivity – viz fotky. Každá škola na závěr dostala poster s fotkami z proběhlých aktivit v rámci dané školy.

Bylo velmi těžké změnit postoj pedagogů - učit jinak. Někteří učitelé byli nadšení, ale hodně učitelů o nové aktivity a změnu myšlení nemělo zájem. Je třeba pedagogy dále vzdělávat k otevřenosti.

Otázky k projektu:

UPOL: Jaké školy jste oslovovali? Pozorovali jste rozdíl v přístupu pedagogů na základě jejich aprobace a předmětů, které vyučují?

ZK: Školy jsme vytipovávali ve spolupráci s odborem školství kraje. Volili jsme spíše velké školy, přičemž osloveno bylo cca 25 škol, do kterých jsme nejdříve jezdili a vysvětlovali jim, o čem projekt bude. Neměli jsme úplně problém školy pro projekt získat, což ale mohlo být způsobeno tím, že nám školy jako zástupcům kraje více důvěřovaly.

Měli jsme učitele jak odborných předmětů, tak těch ostatních. Nesetkali jsme se s tím, že by záleželo na aprobaci učitele, ale vždy spíše na přístupu konkrétního člověka.

OPU: Jak školy reagují na školení pedagogů? Pracovali jste pouze s národnostními menšinami?

ZK: Někteří ředitelé nabídku na školení kvitovali. Nebyl problém s tím, zapojit celý pedagogický sbor. Celodenní školení bylo vždycky třeba na konci a začátku prázdnin. Termín byl na ředitelích – např. mezi svátky jeden den volna. Školení proběhlo přímo ve škole.

Ano, projekt je zaměřen pouze na národnostní menšiny.

Romea: Vzájemnou spoluprací neromských a romských žáků k odstranění rasismu. Zdeněk Ryšavý, Jitka Votavová

Sdružení Romea vzniklo v roce 2002 a působí především v mediální oblasti. Projekt končí v srpnu. Cílem projektu je na bázi různých aktivit propojit děti (žáky) majoritní společnosti s dětmi (žáky) z různých typů minorit a skupin. V rámci aktivit se snažíme aktivně zapojovat žáky, aby se nebáli vyjádřit své názory, vzájemná spolupráce mezi dětmi. Dalším našim cílem je podněcovat v dětech (žácích) zájem a chuť poznávat rozmanitost společnosti a světa, důraz

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

na vzájemné obohacení minoritní i majoritní společnosti, budování respektu a empatie k druhým, vytvořit dětem (žákům) prostor pro komunikaci, sdílení, vyjádření vlastních názorů a postojů a vzájemné obohacování. Naším cílem je také vzdělávat zaměstnance škol v tématu „Romové“ a učinit z něj nikoli téma vyčleňované do projektových hodin, nýbrž integrální součást výuky.

Cílová skupina: Romští žáci ZŠ ohrožení předčasným odchodem ze vzdělávání.

Často jsme se setkali s tím, že učitelé neočekávají od romských žáků, že budou pokračovat ve studiu. Romští žáci tak nejsou tolik motivováni k dalšímu studiu. Naší cílovou skupinou jsou dále žáci ZŠ a SŠ, jejich pedagogové a široká veřejnost.

Klíčové aktivity a průběh projektu:

Vydáváme časopis pro mládež ROMANO VOĎORI. Jedná se o 20ti stránkový časopis, který vychází každé 2 měsíce. Obsah a téma každého čísla časopisu připravují dětské redakce. Děti píšou vlastní články, vkládají vlastní fotografie. Na tvorbě časopisu spolupracujeme ale také s odborníky z praxe. Dětské redakce jsou z 10 škol. Vybrány byly takové školy, které jsou geograficky blízko vyloučeným lokalitám, kde dochází ke každodennímu setkávání romských i neromských žáků.

Dále pořádáme přednášky na 10 spolupracujících základních školách, součástí přednášek jsou také workshopy a tvůrčí dílny. Naši lektori jsou vybíráni z různých etnik i sociálních skupin.

Metodická příručka pro pedagogy – Druhá směna (Jak využívat dějiny a literaturu Romů ve výuce na 2. stupni ZŠ). Metodika obsahuje 2 hlavní sekce: o romské historii a literatuře a jejich využití v rámci školních osnov. Naším cílem bylo, poskytnou školám publikaci, která by pedagogům pomohla k začlenění romského tématu do běžné výuky.

Semináře pro učitele v regionech – cílem seznámit učitele 10 ZŠ zapojených do projektu s tématem historie a literatury Romů, zároveň představíme Příručku a její využití s nácvikem použitých metod. V průběhu května a června budeme v 10 zapojených školách příručku představovat. Na akci pozveme ale i zástupce dalších škol z regionu. Dále máme v plánu informovat školy emailem.

Interaktivní internetové stránky: www.romanovodori.cz a www.skola.romea.cz. Součástí stránek je i psychologická poradna, kam děti mohou psát své dotazy, na které odpovídá psychologka.

Otázky k projektu:

Jakou máte zkušenost s publikováním v romštině?

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Někteří naši autoři píší v romštině. Překlad je ale někdy velmi obtížný.

Rekval: Pořádáme soutěž školní časopis roku, budeme velmi rádi, pokud se této soutěže zúčastníte. Více informací naleznete na: www.skolnicasopisroku.cz.

Romea: Děkujeme za informaci, rádi se zapojíme

Nesehnutí Brno: Multikulti challenge: accepted, Hana Skoumalová, Stanislav Havlík

Cíl projektu je představit dětem a mládeži teoreticky i prakticky problematiku multikulturního soužití a vytvořit prostor pro diskusi, v rámci které by si mohli vybudovat tolerantní přístup k cizincům a jiným kulturám. Naší snahou je dále pracovat s aktivními studenty a studentkami, které téma zajímá, podporovat je, rozvíjet jejich zájem a zároveň jim umožnit setkávání s dalšími mladými lidmi s podobným zájmem. Projekt je zaměřen na 4 CS: studenti a studentky ZŠ a SŠ a jejich učitelé, veřejnost a dobrovolníci.

Aktivity a průběh projektu:

Workshopy na ZŠ a SŠ realizuje naše organizace již od roku 2005 a nebyly tak primárně realizovány pouze v rámci projektu. Workshopy jsou založené na aktivizační metodě – pohybové aktivity, diskuse na základě těchto metod, reflexe. Chceme, aby se zapojil každý žák. Vycházíme přímo z konkrétních podnětů žáků – s čím se žák setkává a dál s tím pracujeme. Workshopů je vytvořeno 6, ale školy si je mohou objednávat i jednotlivě. Školy tuto možnost uvítaly, protože nemají tolik prostoru pro realizaci všech workshopů. Pro vedení workshopů byly vytvořeny metodiky, které využívají naši lektori. V těchto materiálech máme zapracované také videoukázky apod. Naši lektori jsou Češi.

Dále připravujeme informační a propagační materiály.

Soutěž a výstava Multikulti Challenge Accepted! Studenti vytvářejí studentský časopis, ve kterém zpracovávají téma „vnímání multikulturního prostředí“ v jejich lokalitě. Možno tvořit i videa apod. Z vítězných děl je vytvořena putující výstava. V průběhu realizace jsme se setkali s problémem sehnat dostatečný počet soutěžících. Během workshopů je soutěž prezentována. Školy jsou ale velmi zatížené. O soutěž se zajímají především gymnázia.

Časopis Přes hranice, lhostejnost, předsudky – čtvrtletní časopis zaměřený na lidská práva. Zároveň informujeme o průběhu workshopů, články studentů.

Festival Týden lidských práv je organizován v Brně. Uspořádána diskuse na téma kdo a proč je v ČR diskriminován. Diskuse nad konkrétními problémy. Veřejná prezentace výstavy. Uspořádání živé knihovny, velmi pozitivní reakce.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Aktivity pro dobrovolníky a dobrovolnice – proběhla 3 náborová školení pro nové lektory, zároveň pořádáme pro lektory teambuildingové akce. Pro práci s lektory máme vytvořený tutoriál, lektoři jsou postupně zaškolováni.

Centrum vizualizace a interaktivity vzdělávání: Výuka k různosti jako součást multikulturní výchovy a vzdělávání, Ing. Tomáš Sokolovský

Od ostatních představených projektů se odlišujeme mírou použití audiovizuálních prvků. Naší cílovou skupinou jsou žáci se speciálními vzdělávacími potřebami, žáci běžných základních a středních škol, gymnázií a učitelé základních a středních škol, gymnázií a speciálních škol z regionů mimo území hl. města Prahy.

Aktivity a výstupy projektu:

Vytvoření učební opory „Výuka k různosti“ - tvorba originálních výukových materiálů: máme více než 3,5 hodiny audiovizuálních sekvencí. Materiály jsou rozdělené do 4 modulů: Nejsme všichni stejní..., a to je dobře; OZP, majoritní společnost, diverzita“; Zásady správné komunikace s OZP vč. model. situací a příkladů dobré praxe. Závisí na kreativitě učitele, jaké prvky v rámci konkrétní hodiny využije. Materiály jsou dostupné na webových stránkách: www.nejsmevsichnistejni.cz. Produkt je využitelný také pro zrakově a sluchově postižené. Na DVD je 30 modelových situací – 10 zaměřených na zrakově, sluchově a tělesně postižené + součástí DVD kapitola život s hendikepem – konkrétní příběhy lidí. K výukovým materiálům je vytvořena metodická příručka „Metodika a jak ji používat.“ Praxe ukazuje, že však učitelé metodiky obecně příliš nepoužívají. Učitelé si sami přizpůsobují materiály výuce v konkrétní třídě

Školení lektorů a pedagogů zapojených škol. Na základě zjišťování zpětné vazby potvrdily všechny pilotní školy, že zařadí výukovou oporu do výuky doplněním ŠVP. Nepilotní školy uvítaly možnost, že není zavedení povinné. Nejprve si kantoři chtějí materiály ověřit ve výuce.

Pozitivní zkušenosti x negativní zkušenosti:

Učební opora „Výuky k různosti“ byla učiteli i samotnými žáky kladně přijímána. O materiály byl zájem a podařilo se nám překročit počet učitelů a žáků, stanovených indikátory. Na druhé straně vysoká cena tištěné učební opory omezuje masové šíření pomůcky do výuky nepilotních škol. Počítačová gramotnost některých učitelů při používání elektronické verze učební opory a požadavky na rychlost, paměť a softwarové vybavení PC jsou na některých školách velmi problematické.

Otázky k projektu:

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Říkal jste, že učitelé často vyžadují i tištěnou podobu materiálů. Pokud je materiál k dispozici na webu ve formátu PDF, tisknou si učitelé např. část materiálu, který chtějí v hodině využít?

CVIV: Ne, učitelé chtějí mít celý text k dispozici.

UPOL: Šlo by tímto způsobem zpracovat problematiku náboženských a národnostních menšin? Při tvorbě námětů by bylo vhodné oslovit zástupce konkrétních menšin.

CVVI: Náměty na modelové situace jsme sbírali od organizací, které zastřešují lidi s určitým typem hendikepu. Náměty na modelové situace, které by řešily problematiku náboženských a národnostních menšin jsme však nedostali, proto je tam nemáme. Ukazuje se ale, že kantoři by i tuto oblast ocenili. Otázkou je, jak by bylo těžké situace namodelovat.

Jak jste dlouho připravovali metodiku?

CVVI: Metodiku jsme zpracovávali 2 roky.

UP Olomouc: Protipředsudkové workshopy pro žáky základních a středních škol se zaměřením na multikulturní výchovu, Mgr. Andrea Preissová Krejčí, Ph.D., Jaroslav Šotola

Projekt je realizován členy Sekce kulturní antropologie na Katedře sociologie a andragogiky Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. Hlavním cílem projektu je prevence předsudků a xenofobního způsobu uvažování u žáků. Našeho cíle chceme dosáhnout především prostřednictvím realizace interaktivních workshopů, zaměřených na odbourávání předsudků a rasismu.

Důležitá byla dlouhodobá a důkladná příprava lektorů, kteří workshopy realizují. Lektory kurzů jsou studenti kulturní antropologie. S nabídkou workshopů jsme oslovili školy – naši CS jsou žáci 2. stupně ZŠ a odpovídajících ročníků víceletých gymnázií, dále žáci středních škol, resp. gymnázií v Olomouckém, Zlínském a Moravskoslezském kraji ČR. Sekundární CS jsou učitelé těchto žáků.

Pod vedením zkušených pedagogů a odborníků z praxe jsme vypracovali metodiky workshopů. Na počátku jsme udělali průzkum zájmu škol, o jaké oblasti mají zájem a jaké cíle chtějí naplnit. Ze 301 oslovených škol odpovědělo pouze 80. Jak vyplývá z grafického znázornění (viz prezentace) výsledků, nejmenší zájem škol bylo o problematiku antiislamismu a homofobie, naopak největší zájem byl o problematiku extremismu a neonacismu. Podle průzkumu jsme následně upravili cíle a náplň našich workshopů. Přesto, že z průzkumu vyplynul nejmenší zájem škol o problematiku antiislamismu, nakonec se toto téma ukázalo jako žádané.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Pilotní ověření všech 5 workshopů proběhlo na Gymnázium Zlín – Lesní čtvrť v rámci 10 tříd. Ze kterých vzešlo 10 metodik. Dostali jsme tak první zpětnou vazbu, na základě které jsme dopracovávali metodiky.

Vytvoření 5 workshopů. Témata workshopů jsou stejná, metoda realizace se liší podle věku dětí.

Workshopy:

- Všichni jsme různí – všichni jsme stejní: důležité je „vstoupit“ do třídního kolektivu, účastníme se výuky v konkrétní třídě, sledujeme její dynamiku. Zaměřujeme se na témata, se kterými se žáci běžně setkávají. Důležitost empatie.
- Stereotypy v myšlení a jednání: pracujeme s příběhem, kdy se žáci sami nejvíce cítili jiní? Aktivita storyboard. Důležité je zaměřit se nejen na negativní, ale i pozitivní stereotypy.
- Předsudek má mnoho podob: zjišťujeme, jak jsou na tom samotní žáci s předsudky – např. koho byste si vybrali na výlet. Chceme ukázat, že v každém jsou předsudky, ale je třeba s nimi pracovat. U těchto aktivit je velmi důležitá reflexe.
- Dlouhá cesta k novému domovu: workshop zaměřený na cizince. Ukazuje se, že žáci vůbec nepřemýšlí nad tím, jak může být těžké žít v jiné zemi, být cizincem a získat občanství.
- Je extremismus blízký nebo vzdálený? Jedná se o nejvíce problematičtější téma. Ukazuje se nám, že učitelé se bojí mluvit o Romech. Žáci o tomto tématu ale chtějí mluvit, především o aktuálních tématech.

Dále poskytujeme poradenství pedagogům. Atmosféra školy a přístup pedagogického sboru se ve velké míře odráží v přístupu žáků. Setkáváme se zakořeněnými předsudky a netolerancí i mezi pedagogy.

Vypracováváme manuál pro pedagogy pro práci s aktuálními tématy. Otevřenější jsou učitelé ZSV nebo dějepisu, u dalších učitelů např. u jazykářů, češtinářů se s tímto nesetkáváme. Učitelé MKV ve výuce příliš nevyužívají.

Evaluace workshopů: žáci nejvíce oceňují aktivity, kde se hrají hry a používá se audiovizuální technika. I učitelé toto hodnotí velmi pozitivně, ale na otázku: „Jak aktivity využijete?“ málokdy dají jasnou odpověď. Workshop má 90 minut, ale v rámci každého WS se dělá spousta aktivit, které nezaberou tolik času.

Otázky k projektu:

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

CVIV: Neměli jste ambici sérii workshopů dostat do ŠVP ve spolupráci s pedagogy?

UPOL: Školy mají MKV ve svých ŠVP. ŠVP je standardní dokument, který zahrnuje typ školy, ale je dělaný spíše jen v bodech. Nepovažují za šťastné psát škole konkrétní produkt přímo do ŠVP.

Rekval: Měli jste možnost získat bezprostřední zpětnou vazbu přímo po kurzu?

Po skončení workshopu často učitelé spěchají na další hodinu a získat bezprostřední zpětnou vazbu, pokud probíhá další výuka, je velmi těžké. S pedagogy se tak snažíme pracovat průběžně. Vazba po workshopech + další schůzky. Na začátku je dobré dohodnout se s vedením školy, že se učitelé zapojí nejen do výuky, ale poskytnou nám také zpětnou vazbu, budou s námi komunikovat. Ale získat bezprostřední zpětnou vazbu je obtížné.

Scio s.r.o.: Vývoj metodické pomůcky pro výukovou aktivitu zaměřenou na multikulturní výchovu, Ludmila Miklášová, Jiří Zelenda, Kryštof Kozák

Pro náš projekt používáme zkrácený název Multipolis. Při tvorbě projektu Multipolis jsme mohli vycházet ze zkušeností z projektu Ekopolis, který byl zaměřen na environmentální výchovu. Webové stránky projektu: www.multipolis.cz.

Naší cílovou skupinou jsou primárně žáci 4. - 9. tříd ZŠ, včetně malotřídních a tomu odpovídajících ročníky SŠ. Vytvořené pomůcky však mohou být využitelné také v prvních ročnících SŠ.

Naší hlavní klíčovou aktivitou byla tvorba stolní didaktické hry. Hra je určena ideálně pro 3 až 4 hráče. Do každé třídy ale dáme dostatečný počet her tak, aby mohla hrát celá třída. Hra pracuje s reálnými situacemi ze života, žáci pracují s kartami situací a vybírají si možnost, jak v dané situaci budou reagovat. Cílem hry je poznávání lidí. Hra je rozdělena do setů, v rámci kterých žáci poznávají různé osoby. Hra je velmi variabilní a dá se přizpůsobit různě starým žákům, nebo přizpůsobit jednomu konkrétnímu tématu. Zatím byla hra vyzkoušena na 20 pilotních školách. Žákům se hra velmi líbí, především oceňují možnost volby, žáci se učí, že každé jejich rozhodnutí má nějaké důsledky. Hra má navíc celou řadu dalších dopadů, které jsme původně neplánovali – rozvoj čtenářské gramotnosti, což oceňují především učitelé. Děti musí úkoly číst, ponořují se do příběhu.

Další aktivitou projektu byla tvorba metodická příručky. Příručka je rozdělena do 3 částí. V úvodní části je spíše teorie – snaha pojmut ji srozumitelně, odlehčeně. Druhá část přiblíží učitelům samotný projekt a metodiku projektu. Obsahem jsou obecné informace o hře, problémy a rizika, která je nutné uvědomit si před vlastním využitím hry, základní postup při

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

práci s hrou a další. Druhá část je přímo navázána na hry na RVP. Třetí část – návrhy dalších aktivit např. pracovní listy.

V rámci projektu pracujeme také na webových stránkách, které budou hru doplňovat. Stránky jsou zatím v beta verzi, od září budou rozšířené. V rámci webových stránek připravujeme „mozaiku“, v rámci které budou moci uživatelé vyjadřovat prostřednictvím krátkých videí své názory na určitou problematiku, nebo odpovídat na jednoduchou otázku.

V projektu prozatím registrováno 550 škol, plánujeme max. 700.

Problémy se kterými jsme se setkali a pozitivní zkušenosti:

Neexistuje jasná definice pojmu multikulturalismu, dále tzv. „ZOO efekt“. Někteří učitelé učí MKV ale pouze v pozitivní rovině, není dobré vytvářet jakékoliv škatulky, byť už pozitivní. Hra je oceňována nejen žáky a učiteli, ale celý projekt je oceňován také odborníky.

Otázky k projektu:

Romea: Můžete nám představit nějakou konkrétní herní situaci?

Scio: Situace jsou dvojího typu, jedněmi se odkrývá příběh. Např. máme sadu, která obsahuje informaci, že ve městě bude průvod extrémistů, děti řeší, zda s tím budou x nebudou něco dělat, koho by podpořili? Jsou důležitější můj nebo obecný zájem? Situace potom vede k různým důsledkům, na základě kterých získávají hráči ve hře žetony.

MŠMT: Není možné, aby žáci prošli hrou s tím, že ideální je nic nedělat?

Scio: Žáci nemají tolik příležitostí zvolit si ve hře nevíím nebo nebudu nic dělat, další motivací je sbírání žetonů. Pokud žáci neodpovídají, ztrácejí žetony nebo žádné nezískají a to je demotivuje.

MŠMT: Jak je ošetřeno případné zneužití aktivity Mozaika, v rámci které je uživateli natáčeno video?

Scio: Toto téma je opravdu problém. Ošetřeno tím, že příspěvek je pouze 5 vteřinový, příspěvky budou zároveň procházet naší kontrolou.

❖ DISKUSNÍ BLOK NA TÉMA: MULTIKUTURNÍ VÝCHOVA - PREVENCE RASISMU A XENOFobie V PROJEKTECH OP VK

ROMEa: Setkáváme se s tím, že nejvíce negativní přístup je k Romům. Zaměřovali jste se ve svých projektech právě na Romy?

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

UPOL: Při přípravě dotazníku, kterým jsme zjišťovali zájem o jednotlivá témata, jsme očekávali, že největší zájem škol bude právě o problematiku Romů. Nečekali jsme ale tak velký zájem. S romskou problematikou pracujeme, ale máme zkušenosti s tím, že se toto téma dostává i do jiných témat, kam ani správně nepatří např. do problematiky cizinců. Záměrně jsme se proto chtěli této problematice věnovat až v rámci posledního workshopu. Během realizaci ostatních WS jsme se tomuhle tématu ale nikdy nevyhnuli.

Romea. *Největší problém je opravdu s Romy a přístupem k nim, neměly by jít finance právě tedy na tuto problematiku?*

UPOL: S tím úplně nesouhlasím, velmi nebezpečná je celá problematika agrese vůči cizincům, starým lidem apod.

Zlínský kraj: Myslím si, že vyčlenit v rámci projektů OP VK speciálně projekty, které budou určeny na problematiku Romů, není vhodné. Mohlo by to mít spíše negativní dopad.

UPOL: *Jaká je představa MŠMT o naplňování udržitelnosti projektů?*

MŠMT: Jako udržitelnost byste v projektech měli vykazovat to, co máte v projektu jako udržitelnost popsáné, protože i na základě udržitelnosti byly projekty vybírány.

UPOL: *Dostáváme se do situace, kdy jsme vyškolili velké množství lektorů, máme tak vybudovaný tým odborníků. Lektori se cítí ohroženi, že dál nebudou moci ve své práci pokračovat.*

MŠMT: vy jste si vytvořili další background a v rámci udržitelnosti si můžete nechat proplácet náklady, ale ne činnosti se ziskem.

UPOL: *Jak bude dále nakládáno s výstupy projektů?*

MŠMT: Bohužel zde chybí zástupci věcných odborů. Za odbor EU fondů je připravována databáze, kde by měly být všechny produkty vzniklé v rámci OP VK uloženy k dalšímu využití.

UPOL: *Bylo by velmi žádoucí, kdyby se mohlo v dalším programovacím období pokračovat v dotační politice. Zvážili bychom však podmínku na inovativnost vznikajících výstupů.*

Romea: Problematika inovativnosti je žádaná ve všech dotačních programech.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Scio: přijde mi nemyslné dále chtít nějaké peníze. Fondy by měly nastartovat a poté umožnit dále šířit vzniklé produkty za komerční ceny. Proč nelze věci prodávat alespoň za náklady? Různí se v tomto informace NKÚ a ministerstva.

MŠMT: Toto už se týká pravidel EK, které jsme povinni dodržovat.

Kraj: Jako problematickou vidím oblast vzdělávání učitelů, které chybí v mnoha oblastech. Je třeba učitele více vzdělávat a přimět je k větší otevřenosti. V rámci projektů vzniká celá řada kvalitních materiálů, které by se daly použít i při tomto školení učitelů, problémem je však nízký zájem. Bylo by možné nějaké direktivní nařízení?

UPOL: obdobná akce byla na ICT gramotnost učitelů. Direktivně nařízeno MŠMT, i když ze začátku velmi negativně učiteli vnímáno, výsledky velmi dobré.

MŠMT: nelze ovlivňovat výuku na vysokých školách. O případné realizaci obdobné akce jako bylo ICT gramotnost zaměřené na prevenci rasismu a xenofobie rozhodují věcné odbory MŠMT.

Rekval: Na závěr bych velmi rád vznesl myšlenku na uspořádání pracovního workshopu, kam by se pozvali zástupci z oblasti MKV. Na setkání bychom mohli definovat společné závěry z oblasti MKV a vyprofilovat další aktivity do budoucna.